

Alberto Vázquez-Figueroa (1936, Tenerife) is een multi-talent. Hij schreef tientallen (avonturen)romans, waarvan er wereldwijd meer dan 25 miljoen exemplaren zijn verkocht. Begonnen als leraar onderwater- en duiktechnieken op de school van de legendarische oceanoloog Jacques Cousteau, ontwikkelde Alberto zich tot oorlogscorrespondent voor de Spaanse tv in woelige landen als Bolivia, de Dominicaanse Republiek en Guatemala. Veel boeken zijn met succes verfilmd; van enkele rolprenten stond Alberto zelf aan de basis als regisseur. Daarnaast timmert de schrijver aan de weg als uitvinder. Zo ontwikkelde hij een ontziltstechniek die op druk is gebaseerd. Nog steeds is hij directeur van de fabriek die deze methode op de markt brengt.

Eén van de bekendste titels van Vázquez-Figueroa is ‘Piratas’, een avonturenroman die in het Spaans verscheen in 1996. Dit meesterwerk is een geromantiseerde geschiedenis van de piraterij in de 17e eeuw in het Caribisch gebied, waar de omringende landen en eilanden het wellicht tot het mooiste en interessantste deel van de wereld maken.

De Nederlandse vertaling is van Piet Klaver, die als stuurman op de grote vaart de Caribische Zee van haver tot gort leerde kennen en daarmee bij uitstek geschikt is ‘Piratas’ in het Nederlands te verwoorden.

Het verhaal van ‘Zeerovers’

Twee eeuwen na de ontdekking van Amerika bruist het in de Caribische Zee van actie waarin de Spaanse galjoenen blootstaan aan aanvallen van Britse piraten en kapers en meedogenloze gevechten in open zee. In dit onrustige toneel, geteisterd door gevaren, ziet een jonge Spanjool, zoon van een parelduiker, zich meegesleurd door de wisselvallige omstandigheden tot hij terechtkomt op het schip van de gevreesde piraat Jacaré Jack.

© 1996 Alberto Vázquez-Figueroa ‘Piratas’

© 2021 Piet Klaver ‘Zeerovers’

www.gigaboek.nl

ISBN 9789085484998

1

Sebastián Heredia Matamoros was geboren aan de ‘Schaduwkust’ zoals in die tijd het gebied van het piepkleine dorpje Juan Griego werd genoemd en waarvan de witgekalkte huisjes aan de voet van het grimmige fort ‘La Galera’ zich uitstrekten langs de hele lengte en breedte van de kalme inham aan de noordoostkust van het kleine eiland Margarita, dat sinds de tijd van Columbus al beroemd was, omdat in het glasheldere water van haar zee de rijkste pareloestervelden van de wereld te vinden waren.

De vader van Sebastián, Miguel Heredia-Ximénez, zette elke morgen, net als de meeste mannen van het dorp, in alle vroegte koers naar de oesterbanken, om te duiken naar de oesters, terwijl elke avond zijn vrouw, Emiliana Matamoros-Díaz, zich de handen bezeerde bij het openen van de oesters, in de hoop de grote schat te vinden die hun bittere armoede zou kunnen verlichten.

Bastiaan was nog maar net acht jaar oud toen hij voor het eerst met zijn vader meeging naar zee en zijn voornaamste taken bestonden uit het vissen voor het avondeten en heel goed opletten en waarschuwen als de meest gevreesde vijand van de duikers, de haai, in aantocht was.

Als ze ’s avonds weer thuis waren, mocht hij van zijn moeder nog wel even met zijn vriendjes spelen op het strand, totdat de prachtige zonsondergang de hemel in vuur en vlam zette, waarna het geleidelijk aardedonker werd en hij aan de ruwhouten tafel ging zitten studeren bij het licht van een lampje, dat brandde op schildpadolie, en daarbij ook nog zachtjes zijn zusje Celeste wiegde.

Sebastiaan groeide dus op in voortdurend contact met de zee en met een of ander boek, maar boven alles met een groeiende bewondering voor de kracht en de opoffering van zijn vader, die zich elke dag de huid openhaalde aan het koraal tussen de rotsen en tevens met bewondering voor zijn moeder, wier gelaat wel leek te zijn gemaakt naar een schilderij van de heilige maagd en wier figuur, hoewel zij twee kinderen had gebaard en werkte van ’s morgens vroeg tot ’s avonds laat, nog heel aantrekkelijk en perfect was.

Het leven van de familie Matamoros was dus, eerlijk gezegd, bikkelhard, maar hield stand doordat zij nu en dan een waardevolle parel vonden, ter grootte van een erwt, die zij voor een goede prijs konden verkopen aan de oude Omar Bocanegra, wat hun tegelijk ook de hoop gaf ooit een grote zwarte parel te vinden die hun eindelijk uitzicht zou geven op een betere toekomst.

Helaas, enkele jaren later, toen Sebastián bijna twaalf jaar oud was, arriveerde er een schip in de haven van het eiland met aan boord een nieuwe afgevaardigde van ‘la Casa de Contratación de Sevilla’, waarmee elke illusie op toekomstige voorspoed was verkeken.

‘La Casa de Contratación’ was een organisatie, in het jaar 1503 opgericht, om de handel en de scheepvaart naar de Nieuwe Wereld te bevorderen en

was tevens een belastingdienst van de Spaanse kroon.

Tot aan deze rampzalige dag had het eiland Margarita zich nog weten te handhaven, ondanks de strenge regels betreffende de handel, die ook golden in de rest van West-Indië, maar vanaf het moment dat Don Hernando Pedrías Gotarredona zijn intrek nam in het meest luxueuze paleisje van de hoofdstad La Asunción en een bevelschrift uitvaardigde waarin bekend werd gemaakt dat eenieder die het waagde om de regels van de almachtige ‘Casa de Contratación’ te overtreden, een gevangenisstraf van zes jaar riskeerde, losten de bescheiden illusies van de eilandbewoners zich op als zout in water.

Daar kwam bij dat de duizendmaal vervloekte ‘Casa de Contratación’ gewoonlijk ook nog maar een tiende van de werkelijke waarde voor de parels betaalde en bovendien verplichtte om uitsluitend spullen te kopen waarvan ‘la Casa’ het alleenrecht van import uit Spanje bezat. Daarbovenop kwam dat de oorspronkelijke prijs van koopwaren door belasting en het berekenen van transportkosten met een factor veertig steeg, met het merkwaardige gevolg, dat men voor drie prachtige, loepzuivere parels in de winkels van ‘la Casa’ nog nauwelijks een hamer of twee meter van de ruwste stof kon kopen.

En wie niet geneigd was om deze onrechtvaardige behandeling te accepteren, zag zich gedwongen om de oesterbanken te verlaten en weg te blijven van elke plaats waar iets van waarde werd gevonden, of in de toekomst nog gevonden zou kunnen worden, en bevond zich vanaf die zomer van het jaar 1503 in de onontkoombare tang van ‘la Casa de Contratación de Sevilla’, dochter van de gelijksoortige ‘Consejo Supremo de Indias’, oftewel de Hoge Raad van West-Indië, die op haar beurt weer was belast met het handhaven van de wet in de Nieuwe Wereld.

De familie Heredia Matamoros was dus vanuit een waardige hoopvolle armoede terecht gekomen in een uitzichtloze misère zonder enige hoop en de kleine Sebastián was de eerste die opmerkte hoe een diepe wanhoop zich meester maakte van zijn tot dan toe onverwoestbare vader.

Ze gingen nog wel bij het aanbreken van de dag naar zee, maar niet meer rechtstreeks naar de gevaarlijke oesterbanken waar een moedige duiker tussen de rotsen en het zeewier misschien de ‘moeder van alle oesters’ zou kunnen vinden, maar zij voeren in stilte maar wat rond, inwendig overtuigd van de nuttelosheid van werk waarvan tevoren al vaststond dat, zelfs als ze veel succes zouden hebben, het eindresultaat een bittere teleurstelling zou zijn.

De dag dat bekend werd dat voor een bijna perfecte parel ter grootte van een kwartelei, een visserman van ‘Boca del Pozo’ als betaling slechts twee gedeukte pannen en een roestig mes had gekregen, besloten de meeste mannen van Margarita dat het niet de moeite loonde om voor zo’n dagloon het risico te lopen om zich een been af te laten bijten door een haai en werd het langzamerhand de gewoonte om alleen maar naar zee te gaan voor het dagelijks eten, bestaande uit vis en kreeft.

Ondanks dat bleef de met alles overheersende macht beklede don Hernando Pedrías Gotarredona ontkennen dat de desastreuze verstoring van de parelopbrengst te wijten was aan de beschamend lage prijzen die hij zelf

had vastgesteld, maar in plaats daarvan haastte hij zich om de schuld te leggen op de vermoeide schouders van de oude heer Omar Bocanegra, die hij ervan beschuldigde dat hij nog steeds in het geheim parels opkocht, en dat hij de oude man niet meteen liet ophangen, was om de eenvoudige reden dat hij ervoor koos om hem gevangen te zetten in de diepste en vochtigste onderaardse kerker met de verzekering dat hij er niet uit zou komen voordat hij, in zijn woorden, ‘zou uitkotsen wat hij had gestolen.’

Deze maatregel zorgde ervoor dat de boten niet meer naar de oestervelden gingen en dat had weer het positieve resultaat dat de gloednieuwe afgevaardigde van ‘la Casa de Contratación’ zich zorgen moest gaan maken over wat zijn superieuren, inclusief de koning zelf, ervan zouden denken als het hun ging opvallen dat, sinds de dag dat hij was aangesteld, Margarita was gestopt met de levering van een van de meest gewaardeerde juwelen aan De Kroon.

Elk jaar wachtte Het Hof in Spanje namelijk met spanning op de aankomst van de vloot uit West-Indië, rijk beladen met goud uit Mexico, zilver uit Peru, smaragd uit Nieuw Granada, diamant van Coroní en parels van Margarita en het was wel duidelijk dat de afgevaardigde van ‘la Casa’ in bij voorbeeld Potosí, op zekere dag zou kunnen melden dat de mijnen uitgeput waren, maar het zou moeilijk voor te stellen zijn dat de oesters van Margarita van de ene dag op de andere geen zin meer hadden om parels te maken.

Dagen- en wekenlang brak Don Hernando zich het hoofd en zocht een oplossing voor het probleem, maar als een goed opgevoede dienaar van de school van administrateurs van ‘la Casa’, kwam de meest voor de hand liggende remedie, wat natuurlijk zou zijn om een goede prijs voor te parels te bieden, niet eens bij hem op, want al vanaf het eerste begin was hem ingeprent dat het enig belangrijke in deze wereld was om het hoogst mogelijke rendement te halen uit elke schop, elke meter stof en elke spijker die van over de oceaan werd aangevoerd.

Het wrede en oneerlijke monopolie door de Katholieke Koningen aan ‘la Casa de Contratación van Sevilla’ verleend, was op zo’n manier ontworpen; onverbiddelijk en met ingewikkelde legale argumenten, dat het gedurende drie eeuwen een rem vormde die voorkwam dat de koloniën in de Nieuwe Wereld zich konden ontwikkelen en de voorspoed bereiken die hun toekwam, gezien de overvloed en verscheidenheid van hun rijkdommen.

Wellicht was het oorspronkelijk het idee van de kanunnik Rodriguez de Fonseca, een geestelijk leider, en in die periode de hoogste autoriteit op het gebied van de handel met de Indias, die het volledige vertrouwen van de katholieke koningin genoot, dat het helemaal niet zo’n verkeerd systeem was, aangezien het in de relaties met de door Cristobal Colón pas ontdekte landen noodzakelijk zou zijn om door middel van een doeltreffend en streng juridisch instrument te verhinderen dat boeven en avonturiers, die er een makkelijk leventje hoopten te vinden, te talrijk zouden worden, wat later tot weteloosheid zou kunnen leiden.

Echter, en ondanks dat hij zich zo veel mogelijk probeerde aan te passen

aan het Portugese model van 'la Casa de Guinea', beging Rodriguez de Fonseca zo'n opeenstapeling van grove fouten bij het oprichten van de onderneming, dat het op den duur wel mis moest lopen.

Zijn eerste fout was ongetwijfeld dat hij de zetel van 'la Casa' in zijn geboortestad Sevilla vestigde, een haven in het binnenland, die in alle opzichten ongeschikt was om het geweldig drukke scheepvaartverkeer, dat het uitgestrekte, pas ontdekte continent nodig had, aan te kunnen, terwijl zich ook nog het bizarre geval voordeed dat de meeste zware galjoenen op de zandbanken bij de monding van de Guadalquivir bleven steken, waardoor men zich genoodzaakt zag de lading over te brengen in enorme lichters die hierna in een lang konvooi stroomopwaarts voeren, waarbij onschatbare hoeveelheden koopwaar en tijd en geld verloren gingen.

Ondanks dit duidelijk absurde gebrek aan gezond verstand, duurde het nog tweehonderdenzeventien jaar voordat 'la Casa' deze belachelijke situatie erkende en herstelde door haar zetel dichterbij zee, namelijk naar de uiterst geschikte haven van Cadiz te verplaatsen.

De tweede, mogelijk nog grotere en nog ernstiger miskleun van kanunnik Rodríguez de Fonseca was om te veronderstellen dat onder het enorme aantal gedelegeerden, medewerkers, schrijvers, raadslieden, inspecteurs en onderinspecteurs die in de loop der tijd het administratieve lichaam van 'la Casa' gingen vormen, geen enkele corrupte functionaris zou zitten, terwijl de geschiedenis aangaf dat in werkelijkheid het gaandeweg steeds moeilijker werd om onder die duizenden beambten, aangesteld vaak door ouders en vrienden, nog iemand te vinden die zich absoluut eerlijk kon noemen.

Het logische gevolg van dit alles was dat slechts enkele jaren later, als een kolonie in Peru, Mexico of Santo Domingo een verzoek indiende om een suikerplantage te mogen beginnen of een zilvermijn te gaan exploiteren, men zich genoodzaakt zag om zes tot zeven jaren te moeten wachten, alvorens de betreffende toestemming en de onmisbare gereedschappen te ontvangen.

Om zo een toestemming te verwerven dienden van tevoren ontelbaar veel mensen te worden omgekocht en moest voor de gereedschappen, waarvoor prijzen werden berekend alsof ze van goud waren, ook van tevoren worden betaald, waardoor men wel gemakkelijk kan begrijpen om welke reden de meeste van de mogelijke ondernemers in de Nieuwe Wereld hun dromen nooit werkelijkheid zagen worden.

Op dezelfde wijze bleven ook de dromen van de Margariteños sluimeren, terwijl de duikers op het strand lagen te kijken naar het kalme oppervlak van de vrijgeveige oceaan op welks bodem fabelachtige schatten verborgen lagen.

Na drie maanden van bijna volledige afwezigheid van enige activiteit op de oesterbedden nam Hernando Pedrarias een hardvochtig besluit, geheel in overeenstemming met zijn karakter en zijn opvattingen wat betreft gerechtigheid, namelijk: als de vissers niet goedschiks naar parels wilden zoeken, moesten ze het maar kwaadschiks gaan doen en daarom vaardigde hij een verordening uit, waarin hij verplicht stelde dat van nu af aan elke stad, elk

dorp, elk gehucht en ook elk bedrijf buiten en langs de kust, een belasting moest afdragen, en wel te betalen in parels.

Bovendien stelde hij dat alle land toebehoorde aan de Kroon en 'la Casa de Contratación', als administrateur van de eigendommen van de Kroon, gerechtigd was om uit te vaardigen dat eenieder die deze belasting niet betaalde, zou worden verbannen.

Het hele eiland barstte van begin tot einde uit elkaar van verontwaardiging en zelfs de koelbloedige kapitein Sancho Mendaña, hoofdcommandant van het fort van La Galera, sprong op van woede en vloekte en zwoer dat hij eindelijk eens de oren zou afhakken van die allergrootste 'coño e madre', die, zo leek het wel, alle slechtheid in zich wist te verenigen van de vervloekte 'Casa de *Castración*', de smalende bijnaam waaronder 'la Casa' in West-Indië als almachtige instelling, die zich voedde met het zweet en bloed van zoveel lijdende koloniën, bekendstond.

Vandaar dat een groot aantal van de leden van het leger, de meerderheid van de priesters en bijna iedereen in de koloniën wel openlijk in verzet kwam tegen de plaag van voortdurende tussenkomst van onbekwame mensen in bijna alle zaken, maar omdat 'la Casa de Contratación' altijd al bevoegd geweest was om alle brieven die van de Nieuwe Wereld kwamen te openen, te lezen en eventueel te beoordelen op 'verdacht van opstandigheid', waren er maar weinigen die het aandurften om hun ongenoegen te laten blijken, wetende dat alle correspondentie naar Spanje onvermijdelijk door de handen van censoren ging, die hen met één simpel bevel konden verplichten om naar het hongerende Europa terug te keren.

Eerlijk gezegd was de organisatie, die kanunnik Rodríguez de Fonseca had willen stichten, ten slotte verworpen tot een dicht spinnenweb waarin niemand een verkeerde beweging durfde maken uit angst dat men hem, als door een spin, het bloed zou uitzuigen, omdat je er in zekere zin wel zeker van kon zijn dat wat in de katholieke religie de 'Heilige Inquisitie' betekende voor de mensen in de kolonies in het dagelijks leven de 'Casa de Contratación' was.

Een week of drie na de uitgave van het onrechtvaardige beveldschrift besloot Don Hernando Pedrías Gotarredona het dorp Juan Griego onverwacht te bezoeken, klaarblijkelijk met het voornemen om duidelijk te maken hoe hoog de belasting was die de dorpingen, volgens zijn eigen regels, moesten gaan betalen.

Zijn luxe gouden koets, getrokken door twee vurige zwarte paarden, verscheen dus op een warme achtermiddag in september, vergezeld door zoveel gewapende ruiters ter bescherming dat je haast zou gaan denken dat het niet een gewone afgevaardigde van de commerciële 'Casa' was die hier op het eiland rondreed, maar vast en zeker de onderkoning in hoogsteigen persoon.

Zes uur tevoren waren er al twee zware karren gearriveerd met een wolk van bedienden eromheen, die onder de palmen op het strand een reusachtige legertent opzetten, voorzien van stoelen, tafels en een luxueus bed met baldakijn en de burgers, die met open mond stonden toe te kijken, konden niet

anders dan helemaal in vervoering raken bij zo'n verkwisting van rijkdom waar een Arabische sjeik bij zou verbleken.

Sebastián Heredia Matamoros, stevig aan de hand van zijn vader, geloofde zijn ogen niet bij wat hij zag en hij was ten slotte helemaal met stomheid geslagen, toen hij zag dat zoiets gewoons als een waskom om je handen in te wassen, van gedreven zilver was. 'Hoe kan iemand zo rijk zijn?' vroeg hij zijn vader. 'Door te stelen,' antwoordde zijn vader verbitterd, waarna hij zich omdraaide en verder het strand op liep. 'Vervloekte hoerenzoon,' was het laatste wat hij nog knarsetandend uitte terwijl hij wegliep.

Bij het vallen van de avond nam Don Hernando Pedr rias Gotarredona, blond, sterk, stevig gebouwd, klein van gestalte, met helgroene strenge ogen, plaats in een enorme zetel om rustig te gaan genieten van de beroemde zons- ondergang van Juan Griego en om te dineren bij het licht van toortsen waar- bij hij gebruik maakte van bestek van gedreven goud, terwijl hij afwezig en onverschillig luisterde naar een kort stuk muziek dat de drie enige lokale mu- zikanten voor hem speelden.

Tenslotte trok hij zich terug om te rusten, aangezien bijna de volledige bevolking order had ontvangen om, zodra de zon aanstalten zou maken om op te komen, dus in alle vroegte, voor zijn tent te verschijnen, waarbij zelfs kinderen, zieken en ouden van dagen zich niet mochten verontschuldigen, tenzij het om een heel ernstig zieke zou gaan.

Aldus was iedereen op het vastgestelde uur aanwezig. Iedereen, behalve hijzelf, want hij sliep nog, of hij deed alsof hij nog sliep, terwijl de opgetrom- melde mensen wachtten, zittend in het zand of in de schaduw van de palmen, en kapitein Sancho Menda na met grote stappen heen en weer banjerde, kau- wend op zijn snor, om maar niet toe te geven aan de drang van zijn geweten, want hij zou niets liever willen doen dan naar het hoogste punt van het fort klimmen, de kanonnen omdraaien en dit uitdagende symbool van onmense- lijkheid in een hoop as veranderen.

'En voor zoiets moet ik mijn leven wagen tegenover zeerovers!' gromde hij keer op keer, en 'De moeder die hem heeft geworpen...!'

Toen Hernando Pedr rias zich eindelijk had gewassen en aangekleed, het ontbijt had genuttigd en met hernieuwd vuur zijn morgengebed had gedaan, nam hij gewichtig plaats in de ruime zetel en liet de families van Juan Griego in een lange, stille rij aansluiten en   n voor   n voor zijn tafel aantreden.

Hij maakte er werk van om hen ernstig en aandachtig te observeren, bladerde voortdurend in de informatie die een klerk hem overhandigde en aan elkeen die niet op het eiland was geboren deelde hij met ernstige en verma- nende stem mede dat als de zaken niet binnen een maand geregeld waren, hij zich genoodzaakt zou zien om zijn toestemming om in de koloni n te mogen verblijven te herroepen en hen met het eerstvolgende schip terug te sturen naar Zamora, Soria of Badajoz, of waar ook in Spanje. 'De Kroon zal niet willen dat de Nieuwe Wereld zich gaat vullen met zwervers en boos- wichten,' legde hij uit, met lichte spot in zijn stem, 'en daarom ben ik vast besloten om, met de bevoegdheid die mij is verleend, haar voor eens en voor

altijd van alle nutteloze parasieten te bevrijden.’

Diegenen die op het eiland waren geboren werden er door hem aan herinnerd dat er een straf van zes jaar gevangenis stond op het niet betalen van zijn belastingen, waarbij hij hun ‘aanraadde’ om zich zo snel mogelijk weer met de boten naar zee te begeven.

‘Het geduld van de Kroon heeft grenzen,’ besloot hij met klem, ‘en die grens is nu bijna wel bereikt.’

Echter, zijn hooghartige houding verdween als bij toverslag zodra de nederige familie Heredia voor hem verscheen en met zekerheid kan wel worden vastgesteld dat de tot dan toe ongevoelige algemeen afgevaardigde van ‘la Casa de Contratación de Sevilla’ van Margarita eiland hopeloos verliefd werd op Emiliana Matamoros op hetzelfde moment dat hij naar haar opkeek.

Het was alsof hij door een onzichtbare geluidloze bliksemstraal was getroffen, omdat het er alle schijn van had dat hij zijn spraak had verloren en dat zijn handen trilden toen hij de papieren aannam die zijn amanuensis hem aanreikte en hij niet eens op durfde kijken alsof hij vreesde dat zijn ogen de ontzettende beroering, die zojuist in zijn binnenste was opgevlamd, zouden verraden. Het object van zijn bezorgdheid had ook niet eens zijn blik nodig om zeker te weten wat hem overkwam, omdat het een reactie was die zij al vanaf haar vroegste jeugd bij mannen had opgemerkt en zij er al jaren geleden aan gewend was geraakt dat mannen hun spraak verloren zodra zij verscheen. De enige die nooit zijn spraak verloor, maar juist zeer spraakzaam was, was haar echtgenoot en misschien was zij daarom wel met hem getrouwd. Maar deze warme morgen in september werd Emiliana Matamoros zich volledig bewust van het feit dat zij, blootsvoets en armoedig gekleed in haar enige verschoten katoenen jurkje, ondanks alles veranderde in de absolute meesteres over de dromen en de wil van de man die zich op dit moment de alleenheerser van het eiland mocht noemen.

Toen Hernando Pedrarias Gotarredona na vijf dagen besloot om de terugtocht naar zijn paleis in La Asunción te aanvaarden, zat Emiliana Matamoros aan zijn zijde met vóór hen een opstandige en woedende Celeste, het zusje van Sebastián.

Sebastián moest rennen en zich verbergen in het kreupelhout van Cabo Negro nadat hij gevloekt en gezworen had dat hij zich liever met een steen om zijn nek in zee zou verdrinken dan een voet in die koets te zetten terwijl zijn vader gevangen zat in een onderaardse kerker van het fort van La Galera, ervan beschuldigd de aanstichter te zijn van de ‘staking’ van de parelduikers van het eiland.

Meer dan twintig jaren lang bleef Sebastián Heredia Matamoros zich afvragen hoe zo iets toch had kunnen gebeuren en ofschoon zijn hart altijd de werkelijkheid weigerde te accepteren, het een voldongen feit was dat zijn moeder haar lichaam en ziel had verkocht aan iemand die haar eigen mensen uitbuitte.

Een week later, toen Sebastián verdrietig in de portiek van zijn huis zat

te kijken, met ogen die geen tranen meer hadden, naar de zon die langzaam naar de horizon daalde, kwam kapitein Sancho Mendaña aanlopen en ging bij hem zitten, en nadat hij lange tijd niets had gezegd, legde hij zijn grote eeltige hand op de gebruikte knie van de jongen. ‘Ik heb heel wat meege- maakt in de lange tijd van mijn leven die ik in deze landen heb doorgebracht,’ bromde hij ten slotte, ‘ontzettend veel zelfs. En na die maandenlange achtervolging van die waanzinnige, woeste Monbars de Vernietiger, waarbij ik getuige was van zijn afschuwelijke misdaden, dacht ik dat daarna niets mij meer zou kunnen deren.’ Hij schudde zijn hoofd, en een opmerkelijke waarnemer zou hebben opgemerkt dat zijn ogen zich vulden met tranen, ‘Maar dit! Mijn God! Dit had ik me nooit durven voorstellen.’

De bedroefde knaap wist niet wat hij daarop moest zeggen, want het leek wel alsof, behalve zijn tranen, ook zijn woorden uitgeput waren, en na enige tijd vervolgde Kapitein Mendaña zijn monoloog alsof het voorgaande er niets mee te maken had: ‘Maak de boot van je vader klaar en stop die vol met levensmiddelen, water en reservezeilen. De mensen van het dorp zullen je helpen met wat ze kunnen missen zonder vragen te stellen. Ikzelf betaal alles.’

‘Waarom?’ wilde de jongen weten.

‘Omdat zaterdagavond er een man bij de gevangenis op wacht staat, die aan vreemde toevallen lijdt,’ vervolgde de kapitein, alsof hij de logische vraag van de jongen niet had gehoord, ‘en even voor elven zal hij naar buiten komen om een luchtje te scheppen en dan zal hij plotseling flauw vallen bij de kleine zijdeur.’

Hij draaide zich naar de jongen om en keek hem strak aan met die vreemde blik die men zo goed van hem kende, waarbij hij nooit met zijn ogen knipperde. ‘Haal je vader op en vaar weg naar Cuba, Puerto Rico of Panama, waarheen je maar wilt. Als het maar vaste grond is.’ Hij kneep de jongen wat steviger in zijn knie terwijl hij vervolgde: ‘en onthoud goed! Kom nooit terug naar Margarita! Dit is het enige wat ik jou vraag, om hem niet te moeten arresteren.’

‘Maar waarom doet U dat?’ hield de jongen vol.

‘Here, jongen, doe niet zo stom,’ zei de ander een beetje geërgerd. ‘Waarom denk je verdomme dat ik dit doe? Ik heb jou geboren zien worden en je vader is altijd mijn enige vriend geweest. Denk je dat ik hem daarbinnen laat rotten, zodat die hoerenzoon zich ongestoord met dat slimme vosje kan vermaken?’ Hij leek zich te realiseren wat hij zojuist had gezegd en om het goed te maken voegde hij eraan toe: ‘Sorry, het blijft natuurlijk je moeder.’

‘Nou, ja,’ was de droge reactie van de jongen en even later vroeg hij vertwijfeld, alsof het een vraag was waarop hij nooit antwoord zou krijgen: ‘Waarom heeft ze dit gedaan! Ik weet wel dat mijn vader arm is, maar hij hield zo veel van haar, en wij waren gelukkig.’

Kapitein Sancho Mendaña dacht even na, terwijl hij de zon langzaam onder de horizon zag verdwijnen, zich volledig bewust van de enorme betekenis van wat hij aan deze jongen, met die grote onderzoekende ogen, die